

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 29ης Απριλίου 2004 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-199/01 P και C-200/01 P,

IPK-München GmbH, με έδρα το Μόναχο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον H.-J. Prieß, Rechtsanwalt, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

και

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Grunwald, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείουσες,

που έχουν ως αντικείμενο δύο αιτήσεις αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τρίτο τμήμα) της 6ης Μαρτίου 2001, T-331/94, IPK-München κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-779), με αίτημα τη μερική ακύρωση της αποφάσεως αυτής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τον Β. Σκουρή, προεδρεύοντα του έκτου τμήματος, τους J. N. Cunha Rodrigues, J.-P. Puissochet και R. Schintgen, και την F. Macken (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo,
γραμματέας: R. Grass,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της

10ης Ιουλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δύο δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Μαΐου 2001, η IPK-München GmbH (στο εξής: IPK) και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησαν εκάστη, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της απόφασης του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2001, T-331/94, IPK-München κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1665, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής της 3ης Αυγούστου 1994, με την οποία το εν λόγω κοινοτικό όργανο είχε αρνηθεί να καταβάλει στην IPK το υπόλοιπο της χρηματοδοτικής συνδρομής που της είχε χορηγηθεί στο πλαίσιο σχεδίου αφορώντος τη δημιουργία τράπεζας δεδομένων για τον οικολογικό τουρισμό στην Ευρώπη (στο εξής: επίδικη απόφαση).

- 2 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 2001, οι δύο υποθέσεις ενώθηκαν προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Το ιστορικό της διαφοράς

- 3 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως διαπιστώθηκε από το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, συνοψίζεται ως εξής.
- 4 Στις 26 Φεβρουαρίου 1992, η Επιτροπή δημοσίευσε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* πρόσκληση προς υποβολή προτάσεων, ενόψει της εκ μέρους της υποστηρίξεως σχεδίων στον τομέα του τουρισμού και του περιβάλλοντος (ΕΕ C 51, σ. 15).
- 5 Στις 22 Απριλίου 1992, η ΙΡΚ, η οποία ασκεί τη δραστηριότητά της στον τομέα του τουρισμού, υπέβαλε στην Επιτροπή πρόταση περί σχεδίου δημιουργίας τράπεζας δεδομένων για τον οικολογικό τουρισμό στην Ευρώπη (στο εξής: πρόταση). Αυτή η τράπεζα δεδομένων θα ονομαζόταν «Ecodata» (στο εξής: σχέδιο). Στην πρόταση, η οποία διέκρινε επτά στάδια εκτελέσεως του σχεδίου, διευκρινιζόταν ότι η προσφεύγουσα θα αναλάμβανε τον συντονισμό του σχεδίου και ότι, για την πραγματοποίηση των εργασιών, θα συνεργαζόταν με τρεις επιχειρήσεις, ήτοι τη γαλλική Innovence, την ιταλική Tourconsult και την ελληνική 01-Πληροφορική.
- 6 Με έγγραφο της 4ης Αυγούστου 1992, η Επιτροπή ενημέρωσε την ΙΡΚ για την απόφασή της να χορηγήσει υπέρ του σχεδίου χρηματοδοτική συνδρομή 530 000 ECU, που αντιπροσώπευε το 53 % των προβλεπομένων για το σχέδιο

δαπανών, και την κάλεσε να υπογράψει και να επιστρέψει τη δήλωση του δικαιούχου της χρηματοδοτικής συνδρομής (στο εξής: δήλωση), η οποία ήταν συνημμένη στο ως άνω έγγραφο και περιείχε τους όρους λήψεως της εν λόγω συνδρομής.

- 7 Η δήλωση προέβλεπε ότι το 60 % του ποσού της χρηματοδοτικής συνδρομής θα καταβαλλόταν από της παραλαβής, από την Επιτροπή, της δεόντως υπογεγραμμένης από την IPK δηλώσεως και ότι το υπόλοιπο του ποσού θα καταβαλλόταν μετά τη λήψη και αποδοχή από την Επιτροπή των σχετικών με την εκτέλεση του σχεδίου εκθέσεων, ήτοι μιας ενδιάμεσης εκθέσεως που έπρεπε να υποβληθεί εντός τριών μηνών από της ενάρξεως εκτελέσεως του σχεδίου και μιας τελικής εκθέσεως, συνοδευόμενης από λογιστικά έγγραφα, η οποία έπρεπε να υποβληθεί εντός τριών μηνών από της ολοκλήρωσεως του σχεδίου και το αργότερο μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 1993.
- 8 Η δήλωση υπογράφηκε από την IPK στις 23 Σεπτεμβρίου 1992 και παρελήφθη από τη Γενική Διεύθυνση «Πολιτική των Επιχειρήσεων, Εμπόριο, Τουρισμός και Κοινωνική Οικονομία» (ΓΔ XXIII) της Επιτροπής στις 29 Σεπτεμβρίου 1992.
- 9 Με έγγραφο της 23ης Οκτωβρίου 1992, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην IPK ότι ανέμενε την πρώτη έκθεσή της μέχρι τις 15 Ιανουαρίου 1993. Με το ίδιο έγγραφο, η Επιτροπή κάλεσε επίσης την IPK να υποβάλει ακόμη δύο ενδιάμεσες εκθέσεις, τη μία μέχρι τις 15 Απριλίου 1993 και την άλλη μέχρι τις 15 Ιουλίου 1993. Τέλος, η Επιτροπή υπέμνησε ότι η τελική έκθεση έπρεπε να υποβληθεί το αργότερο μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 1993. Η Επιτροπή πρότεινε επίσης στην IPK να συμμετάσχει στο σχέδιο μια γερμανική επιχείρηση, η Studienkreis für Tourismus (στο εξής: Studienkreis).
- 10 Στις 24 Νοεμβρίου 1992, ο προϊστάμενος τμήματος στη ΓΔ XXIII, κάλεσε την IPK και την 01-Πληροφορική σε συνάντηση, η οποία πραγματοποιήθηκε χωρίς να παρίστανται οι εταιρίες Innovence και Tourconsult. Κατά τη συνάντηση αυτή, ο ως άνω προϊστάμενος τμήματος προσέβαλε, σύμφωνα με πληροφορίες, την απαίτηση να ανατεθεί ο κύριος όγκος του έργου και να χορηγηθεί το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων στην 01-Πληροφορική. Λέγεται ότι η IPK εναντιώθηκε στην απαίτηση αυτή.

- 11 Η πρώτη δόση της χρηματοδοτικής συνδρομής, ήτοι ποσό 318 000 ECU (60 % της συνολικής χρηματοδοτικής συνδρομής των 530 000 ECU), καταβλήθηκε τον Ιανουάριο του 1993.
- 12 Κατά τη διάρκεια συναντήσεως που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Επιτροπής στις 19 Φεβρουαρίου 1993, συζητήθηκε η συμμετοχή της Studienkreis στο σχέδιο. Μερικές ημέρες μετά την εν λόγω συνάντηση, ο φάκελος του σχεδίου αφαιρέθηκε από τον ως άνω προϊστάμενο τμήματος στη ΓΔ XXIII. Στη συνέχεια, κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία κατ' αυτού, η οποία κατέληξε στην οριστική παύση του.
- 13 Η Studienkreis δεν συμμετέσχε τελικά στην εκτέλεση του σχεδίου. Στις 29 Μαρτίου 1993, η IPK, η Innovence, η Tourconsult και η 01-Πληροφορική συνήψαν τυπική συμφωνία περί της κατανομής των καθηκόντων και των κεφαλαίων στο πλαίσιο του σχεδίου. Ρητή αναφορά της κατανομής αυτής περιλαμβάνεται στην αρχική έκθεση της IPK η οποία υποβλήθηκε τον Απρίλιο του 1993.
- 14 Η IPK υπέβαλε δεύτερη έκθεση τον Ιούλιο του 1993 και τελική έκθεση τον Οκτώβριο του 1993. Κάλυψε επίσης την Επιτροπή προκειμένου να της παρουσιάσει τις εκτελεσθείσες εργασίες· η παρουσίαση αυτή πραγματοποιήθηκε στις 15 Νοεμβρίου 1993.
- 15 Με έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην IPK ότι θεωρούσε ότι το εκτελεσθέν μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 1993 έργο δεν ανταποκρινόταν ικανοποιητικά στα προβλεπόμενα στην πρόταση και ότι δεν όφειλε να καταβάλει το υπόλοιπο 40 % της προταθείσας για το σχέδιο αυτό χρηματοδοτικής συνδρομής ύψους 530 000 ECU. Η Επιτροπή, στα σημεία 1 έως 5 του εν λόγω εγγράφου, εξέθεσε λεπτομερώς τους λόγους που την οδήγησαν στη λήψη της αποφάσεως αυτής ως εξής:

«1. Το σχέδιο δεν έχει ολοκληρωθεί ούτε κατά προσέγγιση. Πράγματι, η αρχική πρόταση προέβλεπε ότι το πέμπτο στάδιο του σχεδίου θα αποτελούσε πιλοτική φάση. Το έκτο και το έβδομο στάδιο έπρεπε να

έχουν αντιστοίχως ως αντικείμενο την αξιολόγηση του συστήματος και την επέκτασή του (στα δώδεκα κράτη μέλη), από δε το περιλαμβανόμενο στη σελίδα 17 της προτάσεως χρονοδιάγραμμα καθίσταται σαφές ότι τα στάδια αυτά έπρεπε να ολοκληρωθούν ως τμήμα του σχεδίου που η Επιτροπή έπρεπε να συγχρηματοδοτήσει.

2. Το πιλοτικό ερωτηματολόγιο ήταν προδήλως υπερβολικά λεπτομερές για το εν λόγω σχέδιο, ενόψει ιδίως των διαθέσιμων πόρων και της φύσεως του σχεδίου. Θα έπρεπε να στηρίζεται σε ρεαλιστικότερη αποτίμηση των βασικών πληροφοριακών στοιχείων που χρειάζονται όσοι ασχολούνται με θέματα τουρισμού και περιβάλλοντος [...]
3. Η διασύνδεση ορισμένων βάσεων δεδομένων προκειμένου να δημιουργηθεί σύστημα κατανεμημένων βάσεων δεδομένων δεν επιτεύχθηκε μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 1993.
4. Το είδος και η ποιότητα των δεδομένων που ελήφθησαν από τα τεστ των περιοχών είναι πολύ απογοητευτικά, ιδίως καθόσον η έρευνα κάλυπτε μόνον τέσσερα κράτη μέλη και τρεις περιφέρειες σε κάθε κράτος. Πολυάριθμα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο σύστημα είναι είτε περιορισμένου ενδιαφέροντος είτε χωρίς σημασία για τα ζητήματα που συνδέονται με τις περιβαλλοντικές πτυχές του τουρισμού, ιδίως σε περιφερειακό επίπεδο.
5. Αυτοί και άλλοι, επίσης πρόδηλοι, λόγοι αποδεικνύουν επαρκώς ότι [η IPK] προέβη σε ατελή διαχείριση και συντονισμό του σχεδίου και ότι δεν το εξετέλεσε κατά τρόπο ανταποκρινόμενο στις υποχρεώσεις της.»

- 16 Επιπλέον, με το έγγραφο αυτό η Επιτροπή πληροφόρησε την ΙΡΚ ότι όφειλε να βεβαιωθεί ότι το 60 % της χρηματοδοτικής συνδρομής που καταβλήθηκε ήδη, ήτοι 318 000 ECU, χρησιμοποιήθηκε, σύμφωνα με τη δήλωση, μόνο για την πραγματοποίηση του σχεδίου και διατύπωσε, στις παραγράφους 6 έως 12 του εν λόγω εγγράφου, παρατηρήσεις επί της εκθέσεως της ΙΡΚ σχετικά με τη χρήση των κεφαλαίων αυτών.
- 17 Η επιχείρηση αυτή εξέφρασε τη διαφωνία της προς το περιεχόμενο του εγγράφου της 30ής Νοεμβρίου 1993, ιδίως με έγγραφο που απηύθυνε στην Επιτροπή στις 28 Δεκεμβρίου 1993. Στις 29 Απριλίου 1994, πραγματοποιήθηκε συνάντηση μεταξύ της ΙΡΚ και των εκπροσώπων της Επιτροπής προκειμένου να συζητηθεί η μεταξύ τους διαφορά.
- 18 Με την επίδικη απόφαση, ο διευθυντής της ΓΔ XXIII πληροφόρησε την ΙΡΚ ότι δεν υπήρχε τίποτε στο από 28 Δεκεμβρίου 1993 έγγραφό της το οποίο θα μπορούσε να κάνει την Επιτροπή να αλλάξει γνώμη. Επιβεβαίωσε ότι, για τους λόγους που εκτίθενται στο έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993, η Επιτροπή δεν θα προέβαινε σε καμία περαιτέρω πληρωμή όσον αφορά το σχέδιο. Εξάλλου, θα συνέχιζε να εξετάζει με τις άλλες υπηρεσίες το ζήτημα αν θα ζητούσε από την ΙΡΚ να επιστρέψει μέρος του ήδη καταβληθέντος 60 % της χρηματοδοτικής συνδρομής.

Η διαδικασία

- 19 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 13 Οκτωβρίου 1994, η ΙΡΚ άσκησε προσφυγή περί ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως.
- 20 Με απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 1997, T-331/94, ΙΡΚ κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-1665), το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή.

21 Στη σκέψη 47 της αποφάσεως αυτής, το Πρωτοδικείο έκρινε τα εξής:

«[...] η [IPK] δεν μπορεί να προσάπτει στην Επιτροπή ότι προκάλεσε τις καθυστερήσεις στην εκτέλεση του σχεδίου. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η [IPK] ανέμενε μέχρι τον Μάρτιο του 1993 προτού αρχίσει διαπραγματεύσεις με τους εταίρους της ως προς την κατανομή των εργασιών για την εκτέλεση του σχεδίου, μολονότι ήταν η συντονίστρια επιχείρηση. Επομένως, η [IPK] άφησε να παρέλθει το ήμισυ του προβλεπομένου για την εκτέλεση του σχεδίου χρόνου, χωρίς να μπορέσει εύλογα να αρχίσει αποδοτικό έργο. Μολονότι η [IPK] προσκόμισε ενδείξεις ότι πολλοί υπάλληλοι της Επιτροπής αναμίχθηκαν κατά τρόπο προκαλούντα αναστάτωση στο σχέδιο κατά το χρονικό διάστημα από τον Νοέμβριο του 1992 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1993, ουδόλως απέδειξε ότι οι παρεμβάσεις αυτές της στέρησαν κάθε δυνατότητα να αρχίσει αποτελεσματική συνεργασία με τους εταίρους της πριν από τον Μάρτιο του 1993.»

22 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 22 Δεκεμβρίου 1997, η IPK άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της προπαρατεθείσας αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 15ης Οκτωβρίου 1997, IPK κατά Επιτροπής.

23 Με απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1999, C-433/97 P, IPK κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-6795), το Δικαστήριο έκρινε ως εξής:

«15 [...] διαπιστώνεται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 47 της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως [του Πρωτοδικείου, της 15ης Οκτωβρίου 1997, IPK κατά Επιτροπής], η [IPK] προσκόμισε στοιχεία σχετικά με αναμίξεις υπαλλήλων της Επιτροπής στην εκτέλεση του σχεδίου, αναμίξεις οι οποίες διασαφηνίστηκαν στις σκέψεις 9 και 10 [της προπαρατεθείσας αποφάσεως του Πρωτοδικείου IPK κατά Επιτροπής] και μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις στην ομαλή εκτέλεση του σχεδίου.»

- 16 Υπό τέτοιες περιστάσεις, στην Επιτροπή εναπέκειτο να αποδείξει ότι η [IPK] εξακολούθησε να είναι σε θέση, παρά τις επίμαχες ενέργειες, να εκτελέσει ικανοποιητικώς το σχέδιο.
- 17 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο υπέλεσε σε νομική πλάνη απαιτώντας από την [IPK] να αποδείξει ότι οι ενέργειες των υπαλλήλων της Επιτροπής τη στέρησαν από κάθε δυνατότητα να αρχίσει μια πραγματική συνεργασία με τους εταίρους της στο σχέδιο.»
- 24 Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο αναίρεσε την προπαρατεθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Οκτωβρίου 1997, IPK κατά Επιτροπής, και, σύμφωνα με το άρθρο 54, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, ανέπεμψε την υπόθεση στο Πρωτοδικείο.
- 25 Κατόπιν της αναπομπής αυτής, η IPK προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου δύο λόγους ακυρώσεως αφορώντες, αντιστοίχως, την παραβίαση ορισμένων γενικών αρχών του δικαίου και την παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 253 ΕΚ).

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 26 Επί του αντικειμένου της διαφοράς, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, με τη σκέψη 35 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993 αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος, ήτοι τα σημεία 1 έως 5 του εν λόγω εγγράφου, αφορά την άρνηση της Επιτροπής να καταβάλει τη δεύτερη δόση της χρηματοδοτικής συνδρομής και περιλαμβάνει συνεπώς την αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως. Το δεύτερο μέρος, ήτοι τα σημεία 6 έως 12 του εγγράφου της 30ής Νοεμβρίου 1993, αφορά την ενδεχόμενη επιστροφή του ήδη καταβληθέντος 60 % της χρηματοδοτικής συνδρομής.

- 27 Το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, όπως η Επιτροπή αναγνώρισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τα σημεία 6 έως 12 του εγγράφου της 30ής Νοεμβρίου 1993 δεν αποτελούν μέρος της αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως. Δεδομένου ότι έγινε επίκληση των σημείων αυτών μόνο στο πλαίσιο ενδεχόμενης μελλοντικής αποφάσεως της Επιτροπής να απαιτήσει την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας δόσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής, το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξε στην προσφυγή της η IPK σχετικά με τα εν λόγω σημεία πρέπει να θεωρηθεί απαράδεκτη.
- 28 Ως προς τον πρώτο λόγο ακυρώσεως που προέβαλε η IPK, ο οποίος αφορά την παραβίαση πλειόνων γενικών αρχών του δικαίου, το Πρωτοδικείο συνόψισε πρώτα, στις σκέψεις 42 έως 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την επιχειρηματολογία των διαδίκων σχετικά με την προβλεπόμενη προθεσμία για την ολοκλήρωση του σχεδίου. Κατέληξε ότι η απόφαση της 4ης Αυγούστου 1992 περί χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής και η συνημμένη δήλωση επέβαλλαν στην IPK να ολοκληρώσει το σχέδιο το αργότερο στις 31 Οκτωβρίου 1993 και ότι, στη σελίδα 89 της τελικής εκθέσεώς της, η IPK αναγνώριζε άλλωστε ότι αυτή η ημερομηνία ήταν η προβλεπόμενη για την ολοκλήρωση του σχεδίου.
- 29 Δεύτερον, στις σκέψεις 56 έως 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέτασε την επιχειρηματολογία των διαδίκων ως προς την κατάσταση του σχεδίου στις 31 Οκτωβρίου 1993, προτού καταλήξει στην κρίση ότι δεν αμφισβητείτο ότι κατά την ημερομηνία εκείνη το σχέδιο δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις της προτάσεως της IPK, τουλάχιστον όσον αφορά το έβδομο στάδιο.
- 30 Τρίτον, με τις σκέψεις 64 έως 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε τις δικαιολογίες που προέβαλε η IPK για την υπέρβαση της καταληκτικής ημερομηνίας της 31ης Οκτωβρίου 1993, δηλαδή την καθυστερημένη καταβολή της πρώτης δόσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής, τη συνάντηση της 24ης Νοεμβρίου 1992 και τις προσπάθειες της Επιτροπής για να συμμετάσχει η Studienkreis στην εκτέλεση του σχεδίου. Κατά το Πρωτοδικείο, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, ήδη από το θέρος του 1992

έως τις 15 Μαρτίου 1993 τουλάχιστον, η Επιτροπή ασκούσε πίεση επί της IPK για να συμμετάσχει η Studienkreis στην εκτέλεση του σχεδίου.

31 Τέταρτον, με τις σκέψεις 76 έως 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέτασε αν η Επιτροπή απέδειξε ότι, παρά την ανάμιξη που αποσκοπούσε στη συμμετοχή της Studienkreis στην εκτέλεση του σχεδίου, η IPK εξακολουθούσε να είναι σε θέση να εκτελέσει ικανοποιητικώς το σχέδιο (βλ. προπαραβλεθίσα απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1999, IPK κατά Επιτροπής, σκέψη 16). Λαμβανομένου υπόψη του ότι η ανάμιξη της Επιτροπής καθυστέρησε την εκτέλεση του σχεδίου μέχρι τον Μάρτιο του 1993, τίποτε δεν επιτρέπει, κατά τη σκέψη 84 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η μερική εκτέλεση του σχεδίου στις 31 Οκτωβρίου 1993 πρέπει να αποδοθεί επίσης σε υποτιθέμενη ανικανότητα της IPK.

32 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο έκρινε ιδίως τα εξής:

«85 Υπό τις συνθήκες αυτές και ελλείψει άλλων επιχειρημάτων εκ μέρους της Επιτροπής, πρέπει να διαπιστωθεί ότι αυτή δεν απέδειξε ότι, παρά την ανάμιξη της, ιδίως εκείνη που σκοπούσε στο να καταστεί δυνατή η συμμετοχή της Studienkreis στο σχέδιο [...], “η [IPK] εξακολουθούσε να είναι σε θέση να εκτελέσει ικανοποιητικώς το σχέδιο”.

86 Επομένως, λαμβανομένου υπόψη ότι, αφενός, ήδη από το θέρος του 1992 έως τις 15 Μαρτίου 1993 τουλάχιστον, η Επιτροπή πίεζε την [IPK] για να συμμετάσχει η Studienkreis στο σχέδιο [...]—έστω και αν η πρόταση της [IPK] και η απόφαση περί χορηγήσεως της επιδοτήσεως δεν προβλέπουν τη συμμετοχή της επιχειρήσεως αυτής στο σχέδιο—, πράγμα που κατ' ανάγκη καθυστέρησε την εκτέλεση του σχεδίου, και ότι, αφετέρου, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι παρά την ανάμιξη αυτή η [IPK] εξακολουθούσε να είναι σε θέση να εκτελέσει ικανοποιητικώς το σχέδιο, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της καλής πίστεως, αρνούμενη την καταβολή της δεύτερης δόσεως της επιδοτήσεως για τον λόγο ότι το σχέδιο δεν είχε εκτελεσθεί στις 31 Οκτωβρίου 1993.»

33 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δέχθηκε αυτόν τον λόγο ακυρώσεως, χωρίς να κρίνει αναγκαίο να εξετάσει τις λοιπές ενέργειες της Επιτροπής.

34 Στις σκέψεις 88 και 89 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως, το Πρωτοδικείο περιέγραψε το επιχείρημα της Επιτροπής περί αθέμιτης συμπαγνίας μεταξύ του προϋσταμένου τμήματος στη ΓΔ XXIII, δηλαδή του κ. Τζοάνου, τον οποίο αναφέρει η σκέψη 10 της παρούσας απόφασεως, της επιχειρήσεως 01-Plioroforiki και της IPK. Στη συνέχεια, το απέρριψε εκθέτοντας τα εξής:

«90 [...] ούτε στην [επίδικη] απόφαση ούτε στο έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993, στο οποίο παραπέμπει η [επίδικη] απόφαση, γίνεται μνεία της υπάρξεως συμπεριφοράς συνιστώσας συμπαγνία μεταξύ του κ. Τζοάνου, της 01-Πληροφορικής και της [IPK], η οποία θα εμπόδιζε την καταβολή της δεύτερης δόσεως της επιδοτήσεως στην [IPK]. Η [επίδικη] απόφαση και το έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993 ουδεμία ένδειξη περιλαμβάνουν επιπλέον περί του ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι η επιδότηση είχε χορηγηθεί κατά τρόπο αντικανονικό στην [IPK]. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προβαλλόμενη από την Επιτροπή εξήγηση σχετικά με την υποτιθέμενη ύπαρξη αθέμιτης συμπαγνίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών δεν μπορεί να θεωρηθεί ως διευκρίνιση δοθείσα κατά τη διάρκεια της δίκης σχετικά με αιτιολογία περιλαμβανόμενη στην [επίδικη] απόφαση (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1981, 195/80, Michel κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 2861, σκέψη 22· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-16/91 RV, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1827, σκέψη 45, και της 25ης Μαΐου 2000, T-77/95 RV, Ufex κ.λπ. κατά Επιτροπής, [Συλλογή 2000, σ. I-2167,] σκέψη 54).

91 Λαμβανομένου υπόψη ότι, κατά το άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 230 ΕΚ), το Πρωτοδικείο πρέπει να περιορίζεται στον έλεγχο της νομιμότητας της [επίδικης] απόφασεως βάσει της περιλαμβανομένης στην πράξη αυτή αιτιολογίας, η επιχειρηματολογία της Επιτροπής σχετικά με την αρχή *fraus omnia corrumpit* δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

92 Πρέπει να προστεθεί ότι, αν η Επιτροπή θεωρούσε, μετά την έκδοση της [επίδικης] απόφασης, ότι οι μνημονευόμενες ανωτέρω στη σκέψη 89 ενδείξεις ήταν επαρκείς για να συναχθεί το συμπέρασμα της υπέρθεσης αθέμιτης συμπαίγνιας μεταξύ του κ. Τζοάνου, της 01-Πληροφορικής και της [IPK], η οποία καθιστούσε αντικανονική τη διαδικασία χορηγήσεως της επιδοτήσεως υπέρ του σχεδίου [...], θα μπορούσε, αντί να προβάλλει κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας μια αιτιολογία μη μνημονευόμενη στην εν λόγω απόφαση, να ανακαλέσει την απόφαση αυτή και να εκδώσει νέα περιλαμβάνουσα όχι μόνον άρνηση καταβολής της δεύτερης δόσεως της επιδοτήσεως, αλλά επίσης εντολή επιστροφής της ήδη καταβληθείσας δόσεως.

93 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετασθεί ο άλλος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η [IPK].»

35 Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο ακύρωσε την επίδικη απόφαση και υποχρέωσε την Επιτροπή να φέρει τα έξοδά της καθώς και τα έξοδα της IPK για τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου.

Οι αιτήσεις αναιρέσεως

36 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η IPK ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κατά το μέτρο που λαμβάνει ως αφετηρία, στις σκέψεις 34 έως 36, ότι τα σημεία 6 έως 12 του εγγράφου της Επιτροπής της 30ής Νοεμβρίου 1993 δεν περιλαμβάνονται στο αιτιολογικό της επίδικης απόφασης

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως της Επιτροπής ως απαράδεκτη ή, επικουρικόως, ως αβάσιμη·

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

37 Η IPK προβάλλει τρεις λόγους προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, οι οποίοι αντλούνται, ο πρώτος από παρανόηση του αντικειμένου της διαφοράς, ο δεύτερος από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και, ο τρίτος από παραβίαση του δεδικασμένου της προπαρατεθείσας αποφάσεως του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1999, IPK κατά Επιτροπής.

38 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να απορρίψει την προσφυγή της IPK κατά της επίδικης αποφάσεως·

- επικουρικόως, να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο·

- να απορρίψει την προσφυγή της IPK ως απαράδεκτη ή, επικουρικόως, ως αβάσιμη·

- να καταδικάσει την IPK στα δικαστικά έξοδα.

- 39 Η Επιτροπή, με την αίτησή της αναιρέσεως, προβάλλει πέντε λόγους, αντλούμενους, πρώτον, από ελλιπή εκτίμηση της αιτιολογίας της επίδικης απόφασεως και από παράβαση της απαγορεύσεως του αδικαιολογήτου πλουτισμού, δεύτερον, από εσφαλμένη εκτίμηση της προβαλλόμενης αθέμιτης συμπαιγνίας μεταξύ του κ. Τζοάνου, της ελληνικής επιχειρήσεως 01-Πληροφορική, και της ΙΡΚ, τρίτον, από εσφαλμένη εκτίμηση της προτάσεως της Επιτροπής να μετάσχει η Studienkreis στο σχέδιο, τέταρτον, από το ότι δεν εξέτασε τις συνέπειες της παραβιάσεως της αρχής της καλής πίστεως και, πέμπτον, από το ότι δεν εξέτασε τις αρχές *dolo agit, qui petit, quod statim redditurus est* και *fraus omnia corrumpit*.

Επί του παραδεκτού των αιτήσεων αναιρέσεως

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως της ΙΡΚ

- 40 Κατά το άρθρο 92, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου:

«Το Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το απαράδεκτο για λόγους δημοσίας τάξεως ή να διαπιστώσει, αφού ακούσει τους διαδίκους, ότι η προσφυγή κατέστη άνευ αντικειμένου και ότι η δίκη πρέπει να καταργηθεί· η απόφαση λαμβάνεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 91 του παρόντος κανονισμού.»

- 41 Κατά το άρθρο 49, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου:

«Κατά των οριστικών αποφάσεων του Πρωτοδικείου, καθώς και των αποφάσεων που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία ή επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου,

μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, σε δύο μήνες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Την αναίρεση μπορεί να ασκήσει ο εν όλω ή εν μέρει ηττηθείς διάδικος. [...]»

42 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 28 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η IPK είχε ζητήσει από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει την επίδικη απόφαση. Διαπιστώνοντας, με το διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η επίδικη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί στο σύνολό της, το Πρωτοδικείο δέχθηκε, επομένως, πλήρως το εν λόγω αίτημα της IPK. Συνεπώς, δεδομένου ότι η IPK δεν ηττήθηκε εν μέρει ούτε εν όλω ενώπιον του Πρωτοδικείου, δεν μπορεί να ασκήσει παραδεκτώς αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπό την έννοια του άρθρου 49, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου.

43 Επομένως, απ' όλα τα ανωτέρω συνάγεται ότι, χωρίς να είναι ανάγκη να εξετασθεί ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο προέβαλε η Επιτροπή, η αίτηση αναίρεσεως της IPK πρέπει να απορριφθεί ως απαραδέκτη.

Επί της αιτήσεως αναίρεσεως της Επιτροπής

44 Η IPK ισχυρίζεται ότι η αίτηση αναίρεσεως της Επιτροπής είναι προδήλως απαραδέκτη. Κατ' αυτήν, η Επιτροπή προβάλλει ρητώς μόνο διαδικαστικές πλημμέλειες. Εντούτοις, ουδόλως πρόκειται περί διαδικαστικών πλημμελειών

που θα μπορούσαν να προβληθούν κατ' αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου. Οι πλημμέλειες αυτές αποτελούν παραβάσεις των σχετικών με την ένδικη διαδικασία κανόνων, οι οποίες δεν αφορούν το περιεχόμενο της αποφάσεως ούτε σφάλματα κατά την εφαρμογή του ουσιαστικού δικαίου.

- 45 Η ΙΡΚ ισχυρίζεται επίσης ότι τα προβαλλόμενα κακώς από την Επιτροπή ως πρώτη, δεύτερη και τρίτη διαδικαστική πλημμέλεια δεν αποτελούν τέτοιες διαδικαστικές πλημμέλειες, αλλά εσφαλμένη ή ελλιπή νομική εκτίμηση. Τούτο προκύπτει από το ότι η εν λόγω εσφαλμένη ή ελλιπής νομικής εκτίμηση αφορά το περιεχόμενο της αποφάσεως. Επιπλέον, η παράλειψη εξετάσεως των εννόμων συνεπειών μιας παραβιάσεως των γενικών αρχών του δικαίου αποτελεί σφάλμα της αποφάσεως επί της ουσίας και όχι διαδικαστική πλημμέλεια.
- 46 Εξάλλου, ο πρώτος, ο δεύτερος, ο τέταρτος και ο πέμπτος λόγος αναίρεσεως αφορούν, αφενός, το ζήτημα της δήθεν μη προσήκουσας εκπληρώσεως της παροχής εκ μέρους της ΙΡΚ και, αφετέρου, το ζήτημα μιας αθέμιτης συμπράξεως, η οποία προφανώς προβάλλεται κακόπιστα, μεταξύ του προϋσταμένου τμήματος στη ΓΔ XXIII, της επιχειρήσεως 01-Πληροφορική και της ΙΡΚ. Συνεπώς, πρόκειται μόνον περί ζητημάτων σχετικών με τα πραγματικά περιστατικά, που δεν μπορούν να ελεγχθούν από το Δικαστήριο, το οποίο, στο πλαίσιο μιας αιτήσεως αναίρεσεως, περιορίζεται στον νομικό έλεγχο. Στην πραγματικότητα, η αίτηση αναίρεσεως της Επιτροπής σκοπεί στην εκ νέου εξέταση των ήδη προβληθέντων ενώπιον του Πρωτοδικείου επιχειρημάτων, πράγμα το οποίο δεν είναι δυνατόν κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου.
- 47 Συναφώς, πρώτον, δεδομένου ότι όλοι οι λόγοι αναίρεσεως της Επιτροπής έχουν ως σκοπό να θέσουν υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση του Πρωτοδικείου επί νομικών ζητημάτων και, συνεπώς, επιδιώκουν τον έλεγχο τόσο του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών όσο και των νομικών συνεπειών που συνήγαγε από αυτά το Πρωτοδικείο, η ένσταση απαραδέκτου της ΙΡΚ, κατά την οποία οι εν λόγω λόγοι αναίρεσεως αφορούν μόνον την εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών είναι

αβάσιμη. Εξάλλου, ο εσφαλμένος χαρακτηρισμός εκ μέρους της Επιτροπής των λόγων της αναιρέσεως ως διαδικαστικών πλημμελειών ουδεμία επιρροή ασκεί επί του ζητήματος του παραδεκτού τους.

- 48 Δεύτερον, από τα άρθρα 225 ΕΚ, 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 112, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψη 34, της 8ης Ιανουαρίου 2002, C-248/99 P, Γαλλία κατά Monsanto και Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-1, σκέψη 68, και της 6ης Μαρτίου 2003, C-41/00 P, Interporc κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-2125, σκέψη 15).
- 49 Έτσι, δεν πληροί τις επιταγές περί αιτιολογήσεως που απορρέουν από τις διατάξεις αυτές η αίτηση αναιρέσεως η οποία περιορίζεται στην επανάληψη ή στην κατά γράμμα παράθεση των λόγων και επιχειρημάτων που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου, περιλαμβανομένων και εκείνων που στηρίζονται σε πραγματικούς ισχυρισμούς που έχουν ρητώς απορριφθεί από αυτό (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 25ης Μαρτίου 1998, C-174/97 P, FFSA κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-1303, σκέψη 24, και προπαρατεθείσα απόφαση Interporc κατά Επιτροπής, σκέψη 16).
- 50 Εντούτοις, εφόσον ο αναιρεσείων αμφισβητεί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου από το Πρωτοδικείο, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να αποτελέσουν εκ νέου αντικείμενο συζητήσεως κατά την εξέταση αιτήσεως αναιρέσεως (βλ. απόφαση της 13ης Ιουλίου 2000, C-210/98 P, Salzgitter κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-5843, σκέψη 43). Πράγματι, αν ο αναιρεσείων δεν μπορούσε να στηρίξει, κατά τον τρόπο αυτό, την αίτησή του αναιρέσεως σε λόγους και επιχειρήματα που προσέβαλε ήδη ενώπιον του Πρωτοδικείου, η διαδικασία της αναιρέσεως θα στερούνταν μέρος του νοήματός της (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Interporc κατά Επιτροπής, σκέψη 17, και διάταξη της 11ης Νοεμβρίου 2003, C-488/01 P, Martinez κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 2003, σ. I-13355, σκέψη 39).

- 51 Εν προκειμένω, η αίτηση αναιρέσεως έχει ακριβώς ως σκοπό να βάλει κατά της εκτιμήσεως του Πρωτοδικείου επί πλειόνων νομικών ζητημάτων που υποβλήθηκαν στην κρίση του σε πρώτο βαθμό. Παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και τους λόγους αναιρέσεως και τα επιχειρήματα στα οποία στηρίζεται.
- 52 Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 118 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το άρθρο 42, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, που απαγορεύει κατ' αρχήν την προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης, εφαρμόζεται στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία που έχει ως αντικείμενο ανίρεση κατ' αποφάσεως του Πρωτοδικείου. Έτσι, όταν έχει ασκηθεί ανίρεση, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της νομικής λύσεως που δόθηκε ενόψει των ισχυρισμών που προβλήθηκαν και συζητήθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου (βλ. αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1994, C-136/92 P, Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-1981, σκέψη 59, της 28ης Μαΐου 1998, C-7/95 P, Deere κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-3111, σκέψη 62, καθώς και διάταξη της 28ης Ιουνίου 2001, C-352/99 P, Eridania κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-5037, σκέψεις 52 και 53).
- 53 Συναφώς, αφενός, η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο, με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, την ελλιπή εκτίμηση της αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως, διότι δεν έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι η εν λόγω απόφαση βασίζεται σε δύο εντελώς διαφορετικούς λόγους, δηλαδή, πρώτον, ότι το σχέδιο δεν είχε ολοκληρωθεί στις 31 Οκτωβρίου 1993, λαμβανομένου υπόψη του ότι έλειπαν το έκτο και το έβδομο στάδιο (βλ. σημεία 1 και 3 του εγγράφου της 30ής Νοεμβρίου 1993), και, δεύτερον, ότι το ήδη εκτελεσθέν από την ΙΡΚ έργο, από το πρώτο έως το πέμπτο στάδιο, το οποίο είχε τιμολογηθεί ακριβά, δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί (βλ. σημεία 2 και 4 του εν λόγω εγγράφου).
- 54 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, παρά το γεγονός ότι οι σκέψεις της στα σημεία 2 και 4 του εγγράφου της 30ής Νοεμβρίου 1993 δεν αφορούσαν το έκτο και το έβδομο στάδιο, αλλά τις προκαταρκτικές φάσεις του σχεδίου κατά τις οποίες η ΙΡΚ πραγματοποίησε πολλές εργασίες —για τις οποίες προφανώς διέθετε αρκετό χρόνο—, οι οποίες όμως ήσαν άσκοπες, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, παραθέτοντας μόνον το σημείο 1 του εν λόγω εγγράφου, αναφέρεται

αποκλειστικώς στη μη εκτέλεση αυτού του έκτου και του εβδόμου σταδίου. Κατά το μέτρο που το Πρωτοδικείο δεν εξέτασε τον δεύτερο αυτό λόγο της αρνήσεως καταβολής τον οποίο επικαλείται η Επιτροπή στην επίδικη απόφαση, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη και ενέχει νομικό σφάλμα.

- 55 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 45 των προτάσεών του, η Επιτροπή δεν υποστήριξε ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι και μόνον οι σχέψεις που εκτίθενται στα σημεία 2 και 4 του εγγράφου της 30ής Νοεμβρίου 1993 αρκούν για την αιτιολόγηση της επίδικης απόφασεως και για την αποφυγή της ακυρότητας της απόφασεως αυτής η οποία, κατά το Πρωτοδικείο, απορρέει από την παραβίαση της αρχής της καλής πίστεως.
- 56 Επομένως, δεδομένου ότι το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως βασιζείται σε νέο ισχυρισμό, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.
- 57 Αφετέρου, η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο, με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, ότι από την παραβίαση της αρχής της καλής πίστεως συνήγαγε την ακυρότητα της επίδικης απόφασεως στο σύνολό της. Κατ' αυτήν, το Πρωτοδικείο κακώς υπέθεσε την ύπαρξη αντιστοιχίας μεταξύ της χρηματοοικονομικής αξίας του έκτου και του εβδόμου σταδίου του σχεδίου, τα οποία δεν εκτελέσθηκαν, και του ποσού της δεύτερης δόσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής, η οποία δεν καταβλήθηκε· τούτο σημαίνει ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αξία του έκτου και του εβδόμου σταδίου του σχεδίου ανέρχεται ακριβώς στο 40 % του συνόλου του κόστους του εν λόγω σχεδίου.

- 58 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να κηρύξει άκυρη την επίδικη απόφαση μόνον κατά το μέτρο που η Επιτροπή αρνήθηκε, με την εν λόγω απόφαση, να μετάσχει οικονομικά στις δαπάνες στις οποίες η ΙΡΚ νομίμως προέβη για το έκτο και το έβδομο στάδιο του σχεδίου τα οποία, στη συνέχεια, δεν εκτελέστηκαν λόγω ελλείψεως χρόνου. Επομένως, κατά το μέτρο που το Πρωτοδικείο, με τη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κήρυξε άκυρη την απόφαση στο σύνολό της, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι αυτό υπέπεσε σε νομικό σφάλμα.
- 59 Συναφώς, αρκεί η επισήμανση ότι, ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή δεν προέβαλε αίτημα όπως, σε περίπτωση ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως, η ακύρωση αυτή είναι μερική, ούτε προέβαλε ισχυρισμό όπως ο προβαλλόμενος εν προκειμένω.
- 60 Επομένως, καθόσον προβάλλει νέο ισχυρισμό ενώπιον του Δικαστηρίου, η Επιτροπή δεν μπορεί να προσάψει στο Πρωτοδικείο το ότι δεν ακύρωσε μερικώς την επίδικη απόφαση, όσον αφορά την άρνησή της να καταβάλει χρηματοδοτική συνδρομή για το έκτο και έβδομο στάδιο του σχεδίου, και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.
- 61 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι, εξαιρουμένου του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, η αίτηση αναιρέσεως της Επιτροπής πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας της αιτήσεως αναιρέσεως της Επιτροπής*Επί του δευτέρου και του πέμπτου λόγου αναιρέσεως*

- 62 Η Επιτροπή, με τον δεύτερο και τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, οι οποίοι πρέπει να εξετασθούν από κοινού, προσάπτει στο Πρωτοδικείο, αφενός, ότι δεν έλαβε υπόψη του τα εκτιθέμενα στις σκέψεις 15 και 16 της προπαρατεθείσας αποφάσεως του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1999, IPK κατά Επιτροπής, ιδίως όσον αφορά το ουσιώδες της προβαλλόμενης αθέμιτης συμπαίγνιας μεταξύ του προϊσταμένου τμήματος στη ΓΔ XXIII, της επιχειρήσεως 01-Πληροφορική και της IPK.
- 63 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η συμπαίγνια αυτή καθυστέρησε την εκτέλεση του σχεδίου τουλάχιστον μέχρι τον Φεβρουάριο του 1993, κατά το μέτρο που, αφενός, οι μετέχοντες στην εκτέλεση του σχεδίου δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν ως προς τη χορήγηση κονδυλίων την οποία αξίωσε ο εν λόγω προϊστάμενος τμήματος στη ΓΔ XXIII, πράγμα που είχε ως συνέπεια την αναστολή της εκτελέσεως του σχεδίου, και κατά το μέτρο που, αφετέρου, η IPK κάλυπτε ρητώς τις ενέργειες του εν λόγω προϊσταμένου τμήματος. Σύμφωνα με τις σκέψεις 15 και 16 της προπαρατεθείσας αποφάσεως του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1999, IPK κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο όφειλε να ελέγξει αν η Επιτροπή απέδειξε ότι, παρά τις επίμαχες ενέργειες, η IPK εξακολουθούσε να είναι σε θέση να εκτελέσει ικανοποιητικώς το σχέδιο. Επομένως, κατά την Επιτροπή, μη εξετάζοντας, ως άσχετο, το επιχειρημά της περί μιας τέτοιας συμπαίγνιας, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα.
- 64 Αφετέρου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο, διαπιστώνοντας ότι δεν είναι ποινικό δικαστήριο και ότι δεν μπορεί να εξετάσει το ζήτημα μιας τέτοιας συμπαίγνιας, παραβίασε τις αρχές *dolo agit, qui petit, quod statim redditurus* και *fraus omnia corrumpit*.

- 65 Αντιθέτως, η ΙΡΚ υπογραμμίζει ότι δεν υπήρξε καμία αθέμιτη συμπαίγνια μεταξύ του προϊσταμένου τμήματος στη ΓΔ XXIII, της επιχειρήσεως 01-Πληροφορική και της ίδιας. Εν πάση περιπτώσει, η νομιμότητα της απόφάσεως πρέπει να εκτιμηθεί αποκλειστικώς από πλευράς της αιτιολογίας με την οποία εκδόθηκε και, όπως έκρινε το Πρωτοδικείο, η επίδικη απόφαση δεν περιέχει καμία διαπίστωση σχετική με δήθεν αθέμιτη συμπαίγνια μεταξύ της ΙΡΚ, του εν λόγω προϊσταμένου τμήματος και της επιχειρήσεως 01-Πληροφορική.
- 66 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως μιας βλαπτικής αποφάσεως έχει ως σκοπό να επιτρέψει στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητας της απόφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο επαρκείς ενδείξεις ώστε να γνωρίζει αν η απόφαση είναι βάσιμη ή αν φέρει το στίγμα ελαττώματος που επιτρέπει την αμφισβήτηση της νομιμότητάς της. Συνεπώς, η αιτιολογία πρέπει, κατ' αρχήν, να ανακοινώνεται στον ενδιαφερόμενο ταυτοχρόνως με την απόφαση που τον βλάπτει και η έλλειψη αιτιολογίας δεν δύναται να καλυφθεί επειδή ο ενδιαφερόμενος πληροφορείται την αιτιολογία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου (προπαρατεθείσα απόφαση Michel κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 22).
- 67 Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 230 ΕΚ), το Πρωτοδικείο πρέπει να περιοριστεί στον έλεγχο της νομιμότητας της επίδικης απόφάσεως βάσει της περιλαμβανομένης στην πράξη αυτή αιτιολογίας.
- 68 Εν προκειμένω, με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή αρνήθηκε να καταβάλει στην ΙΡΚ, για τους λόγους που περιέχονται στο έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993, το υπόλοιπο 40 % της προταθείσας για το σχέδιο αυτό χρηματοδοτικής συνδρομής ύψους 530 000 ECU. Με το τελευταίο αυτό έγγραφο, η Επιτροπή πληροφόρησε την ΙΡΚ ότι θεωρούσε ότι το εκτελεσθέν μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 1993 έργο δεν ανταποκρινόταν ικανοποιητικά στα προβλεπόμενα στην πρόταση και εξέθεσε λεπτομερώς τους λόγους που την ώθησαν να λάβει την απόφαση αυτή στα σημεία 1 έως 6 του εγγράφου αυτού.

- 69 Από τη σκέψη 15 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι ούτε στο έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993 ούτε στην επίδικη απόφαση έγινε μνεία περί της υπάρξεως συμπαιγνίας μεταξύ του προϊσταμένου τμήματος στη ΓΔ XXIII, της 01-Πληροφορικής και της IPK. Συνεπώς, ορθώς το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν θεώρησε μια τέτοια συμπαιγνία ως αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως.
- 70 Εξάλλου, κρίνοντας ότι το έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993 και η επίδικη απόφαση δεν περιείχαν καμία ένδειξη περί του ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι η χρηματοδοτική συνδρομή είχε χορηγηθεί στην IPK παρανόμως, το Πρωτοδικείο κατέληξε, ορθώς, ότι η εξήγηση της Επιτροπής περί της δήθεν αθέμιτης συμπαιγνίας μεταξύ των εμπλεκομένων μερών δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως διευκρίνιση δοθείσα κατά τη διάρκεια της δίκης σχετικά με την περιλαμβανόμενη στην επίδικη απόφαση αιτιολογία και ότι η παρατεθείσα στη σκέψη 66 της παρούσας αποφάσεως νομολογία έχει εφαρμογή εν προκειμένω.
- 71 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομικό σφάλμα συνάγοντας, από το σύνολο των σκέψεων αυτών, με τη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επιχειρηματολογία της Επιτροπής όσον αφορά την αρχή *fraus omnia corrumpit* δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Εξάλλου, δεδομένου ότι η αρχή *dolo agit, qui petit, quod statim redditurus* δεν προβλήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου, ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε την εν λόγω αρχή είναι απαράδεκτος.
- 72 Συνεπώς, ο δεύτερος και ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως της Επιτροπής πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει αβάσιμοι και εν μέρει απαράδεκτοι.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

- 73 Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως της Επιτροπής, ο οποίος πρέπει να εξετασθεί δεύτερος, βασίζεται στην κατά την Επιτροπή εσφαλμένη εκτίμηση και αντιφατική ανάλυση εκ μέρους του Πρωτοδικείου, με τις σκέψεις 64 έως 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, της προτάσεως της Επιτροπής να μετάσχει η Studienkreis στο σχέδιο.
- 74 Κατά την Επιτροπή, μολονότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν εξάρτησε τη χορήγηση της χρηματοδοτικής συνδρομής από την αποδοχή της συμμετοχής της Studienkreis, έκρινε ότι αυτή μπορούσε να έχει επιβάλει τη συμμετοχή αυτή προβλέποντας σχετική προϋπόθεση στην απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προβάλλει την ύπαρξη αντιφάσεως στη συλλογιστική του Πρωτοδικείου καθόσον αυτό κατέληξε, παρά ταύτα, στο συμπέρασμα ότι η πρόταση της Επιτροπής περί συμμετοχής της Studienkreis αποτελούσε παραβίαση της αρχής της καλής πίστεως.
- 75 Ο λόγος αυτός βασίζεται σε εσφαλμένη κατανόηση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 76 Το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, αν η Επιτροπή θεωρούσε ότι η συμμετοχή της Studienkreis ήταν ουσιώδης ή ευκαταία για την ορθή εκτέλεση του σχεδίου, θα μπορούσε, με την απόφασή της περί χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής, να επιβάλει σχετική προϋπόθεση. Οι ενδεχόμενοι υποψήφιοι θα γνώριζαν τι έπρεπε να περιμένουν και θα μπορούσαν να πάρουν τα μέτρα τους αναλόγως. Ωστόσο, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Επιτροπή, με την απόφαση περί χορηγήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής, δέχθηκε την πρόταση της IPK χωρίς την προϋπόθεση ενδεχόμενης συμμετοχής της Studienkreis στην πραγματοποίηση του σχεδίου.

- 77 Εξάλλου, όπως έκρινε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 70 έως 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ήδη από το θέρος του 1992 και έως τις 15 Μαρτίου 1993 τουλάχιστον, η Επιτροπή ασκούσε πίεση επί της IPK για να συμπεριληφθεί η Studienkreis στην εκτέλεση του σχεδίου. Συνεπώς, ορθώς έκρινε το Πρωτοδικείο ότι αυτή η πίεση την οποία ασκούσε διαρκώς η Επιτροπή στην IPK αποτελούσε ανάμικτη εμποδίζουσα την IPK να εκτελέσει το σχέδιο.
- 78 Σύμφωνα με τις σκέψεις 76 έως 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε επίσης ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι, παρά την ανάμικτή της, ιδίως με σκοπό να μετάσχει η Studienkreis στο σχέδιο, η IPK εξακολουθούσε να είναι σε θέση να εκτελέσει ικανοποιητικώς το σχέδιο. Επομένως, ορθώς το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα, με τη σκέψη 86 της ίδιας αποφάσεως, ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της καλής πίστεως αρνούμενη την καταβολή της δεύτερης δόσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής για τον λόγο ότι το σχέδιο δεν είχε εκτελεσθεί στις 31 Οκτωβρίου 1993.
- 79 Επομένως, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, η ανάλυση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί αντιφατική.
- 80 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

- 81 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που πρέπει να εξετασθεί τελευταίο, η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι προκάλεσε τον αδικαιολόγητο πλουτισμό της IPK, κατά το μέτρο που υποχρέωσε την

Κοινότητα να καταβάλει αντιπαροχή για περιττές εργασίες που αντιβαίνουν στο σχέδιο, χωρίς να προβεί στην προσήκουσα νομική εξέταση.

- 82 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο του εκ μέρους του ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των κοινοτικών οργάνων, κατά το άρθρο 231, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, αν μια προσφυγή είναι βάσιμη, το Δικαστήριο κηρύσσει την προσβαλλομένη πράξη άκυρη.
- 83 Κατά το άρθρο 233, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, το όργανο του οποίου η πράξη κηρύχθηκε άκυρη οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου. Το άρθρο αυτό επιβάλλει στο οικείο όργανο την υποχρέωση να φροντίσει ώστε η πράξη που θα αντικαταστήσει την ακυρωθείσα να μην εμφανίζει τις παρατυπίες που προσδιόρισε η ακυρωτική απόφαση (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, C-310/97 P, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-5363, σκέψη 56).
- 84 Εν προκειμένω, η Επιτροπή παρέβλεψε τόσο το αποτέλεσμα της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 231, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, δεδομένου ότι η εν λόγω απόφαση ακυρώνει την επίδικη απόφαση, όσο και τα μέτρα που θα ήταν υποχρεωμένη να λάβει για να συμμορφωθεί με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, δυνάμει του άρθρου 233, πρώτο εδάφιο, ΕΚ.
- 85 Το Πρωτοδικείο ακύρωσε την επίδικη απόφαση με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να καταβάλει στην ΙΡΚ το υπόλοιπο 40 % της προταθείσας για το σχέδιο χρηματοδοτικής συνδρομής ύψους 530 000 ECU. Έκρινε, με τη σκέψη 94 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ότι στην Επιτροπή απόκειται να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της εν λόγω απόφασης. Το Πρωτοδικείο επέβαλε συνεπώς στην Επιτροπή την υποχρέωση να φροντίσει

ώστε η απόφαση που θα αντικαταστήσει την επίδικη απόφασή της να μην εμφανίζει τις παρατυπίες που προσδιόρισε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, το Πρωτοδικείο δεν υποχρέωσε την Κοινότητα να χορηγήσει το υπόλοιπο 40 % της χρηματοδοτικής συνδρομής και, συνεπώς, δεν την ανάγκασε να καταβάλει αντιπαροχή για εργασίες οι οποίες, κατ' αυτήν, είναι περιττές και αντίθετες προς το σχέδιο.

- 86 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 87 Δεδομένου ότι οι λόγοι τους οποίους επικαλέστηκε η Επιτροπή προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως είναι εν μέρει απαράδεκτοι και εν μέρει αβάσιμοι, η αίτηση αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 88 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο όμως 69, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Δεδομένου ότι και οι δύο αναιρεσιούσες ηττήθηκαν στο πλαίσιο των αιτήσεων αναιρέσεως, πρέπει να κριθεί ότι εκάστη θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει τις αιτήσεις αναίρεσως.**
- 2) **Έκαστος διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

Skouris

Cunha Rodrigues

Puissochet

Schintgen

Macken

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 29 Απριλίου 2004.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

V. Skouris